

Fördjupad kontroll 2021

Utbildning av anställda

Bakgrund

Den fördjupade kontrollen gällande utbildning har haft till syfte att undersöka vilken nivå av kunskap om dataskydd som anställda i bolaget har. Kontrollen har genomförts genom en enkät som skickats ut till medarbetarna där de har fått svara på frågor om dataskydd. Dataskyddsombudet har även skickat ut frågor till dataskyddskontakt/dataskyddssamordnare bl.a. om vilken utbildning som anställda har fått och hur utbildningsnivån säkerställs.

Iakttagelser från kontrollen

För att en organisation ska ha möjlighet att följa dataskyddsförordningen krävs det att personalen har fått adekvat utbildning. Vilken typ av utbildning eller hur djupgående den behöver vara varierar beroende på vad medarbetaren har för arbetsuppgifter. Alla som på något sätt behandlar personuppgifter behöver dock ha tillräckliga kunskaper för att t.ex. kunna identifiera en personuppgiftsincident, samt ha förutsättningar för att i övrigt göra rätt. Detta kräver viss grundläggande kunskap.

Strategi för utbildningar

Bolaget har i svar till dataskyddsombudet angett att de anställda under november/december 2020 genomgick en obligatorisk grundutbildning i dataskyddsförordningen. I denna utbildningsinsats var även dataskyddsombudet involverad. Man har vidare angett att det finns ett pågående arbete med introduktionsprocessen där ett informationsblad som dataskyddsenheten tagit fram ska ingå. Man har inte tagit fram en handlingsplan för framtida utbildningsinsatser utan avvaktar den aktuella kontrollen samt de kontroller som ska genomföras senare under 2021. Frågan om dataskydd är också en stående punkt på agendan på möten för bolagsledningen.

Resultat från enkäten

Samma enkät skickades ut samtidigt till anställda på Göteborg Stads Kollektivtrafik AB (GSK), GS Buss AB och GS Trafikantservice AB (GST). Eftersom ett fåtal personer har svarat mer än en gång finns det viss risk att resultatet i delar blivit något oklart. Det ger emellertid fortfarande en god indikation kring hur de anställda ligger till kunskapsmässigt.

Hos GST är det enligt enkätanalysen 12 personer som har svarat på enkäten. Samtliga 12 har besvarat samtliga frågor i enkäten och sju har angett att de är chefer och fem har angett att de är medarbetare.

Av de 12 som besvarat frågan om de vet hur de ska gå tillväga vid en personuppgiftsincident har 12 svarat ja. På frågan om vem som är personuppgiftsansvarig har fyra angett att det är styrelsen som ytterst är ansvarig. Resterande har angett VD, ledningsgruppen, dataskyddsombudet eller närmsta chef. Samtliga svarade rätt avseende att personnummer, e-postadress och fotografi på en person är en personuppgift. I övrigt

har 11 personer korrekt angett att löneuppgift och fingeravtryck är personuppgifter. I övrigt har ett fåtal personer felaktigt angett att även portkod, växelnummer och ett bolagsnamn är personuppgifter.

Vad avser frågan om vad som utgör en behandling är det relativt spridda resultat. De flesta har korrekt identifierat de tre första alternativen som en behandling, men de flesta har missat att skicka, läsa och svara på mejl utgör en personuppgiftsbehandling. Majoriteten har också korrekt identifierat de två första händelserna som personuppgiftsincidenter i frågan avseende detta. En har felaktigt identifierat en händelse avseende meddelande av frånvaro som en incident och majoriteten har missat att identifiera ett virusangrepp på en dator som en personuppgiftsincident. Vad gäller frågan om vad som utgör en känslig personuppgift har hälften felaktigt angett att lösenord till dator är en känslig personuppgift och ett par har angett att mobilnummer är känsligt. De flesta har korrekt identifierat att filosofisk övertygelse är en känslig personuppgift. Samtliga har korrekt identifierat att medlemskap i fackförening, uppgift om hälsa och politiska åsikter som känsliga personuppgifter.

Dataskyddsombudets rekommendationer

Utifrån resultatet från enkäten kan det konstateras att bolaget, i förhållande till den granskning som genomfördes av ett tidigare dataskyddsombud och presenterades i början av 2020, har höjt kunskapsnivån hos de anställda. Av svar från dataskyddskontakt vid GSK framgår att det var 18 personer hos bolaget som gick utbildning i dataskydd som hölls under hösten 2020. Förutsatt att det var dessa som man sett var i behov av utbildning eftersom de behandlar personuppgifter, är det mycket positivt att de flesta har besvarat enkäten. Utifrån resultatet framgår att det dock fortsatt finns ett visst utbildningsbehov. De flesta personuppgiftsincidenter som inträffar beror på felskickade mejl. Mot denna bakgrund är det viktigt att de anställda vet att läsa, skriva och skicka mejl är personuppgiftsbehandlingar, för att kunna identifiera och rapportera in inträffade incidenter. Det är också viktigt att de anställda vet vem som är ansvarig för behandlingarna.

Dataskyddsombudet rekommenderar därför att bolaget säkerställer att de kunskapsluckor som förefaller finnas täpps igen och att utbildningsnivån i övrigt upprätthålls. Målet bör vara att göra dataskydd till en naturlig del av det dagliga arbetet. Alla medarbetare ska t.ex. ha koll på vad en personuppgiftsincident är och har ett ansvar för att rapportera när man misstänker att en sådan har skett. Huruvida detta görs är något som bolaget bör bevaka. Medarbetare och chefer bör också ha tillräcklig kunskap för att kunna identifiera ifall det sker andra typer av felaktiga personuppgiftsbehandlingar, som inte passar in i definitionen av en incident. Det kan röra sig om att rapportera in ifall det upptäcks att fler än vad som är nödvändigt har behörigheter till ett system eller en mapp, eller att fler uppgifter än vad som är nödvändigt sprids på arbetsplatsen.

För att säkerställa att medarbetarna har grundläggande kunskap och att denna underhålls bör det finnas en dokumenterad plan för framtida utbildningsinsatser. Det bör också finnas interna rutiner och instruktioner som finns lättillgängligt för medarbetarna så att de själva, när frågor uppstår, kan läsa på om hur de ska göra.

Sammanfattande rekommendationer

- Bolaget bör ta fram en utbildningsplan för att säkerställa att anställda har tillräcklig kunskap om dataskydd. Av planen bör också framgå hur man säkerställer att kunskaperna upprätthålls.
- Bolaget bör säkerställa att det finns tydliga och uppdaterade rutiner/instruktioner som de anställda har tillgång till.

Bilagor

1. Fördjupad kontroll utbildning: Frågor till dataskyddskontakt/dataskyddssamordnare

Fördjupad kontroll 2021

Utbildning av anställda hos GST – frågor till dataskyddskontakt/dataskyddssamordnare

1. Beskriv hur ni hittills har utbildat era anställda.
2. Hur säkerställer ni att anställda deltar i utbildningarna?
3. Har alla anställda fått utbildning?
 - a. Om nej, beskriv varför de inte fått det.
 - b. Av de som har utbildats, har de fått olika utbildningar?
 - c. Om ja, beskriv vilken typ av utbildningar de har fått och varför de har fått olika utbildningar.
4. Hur säkerställer ni att nyanställda får adekvat utbildning?
5. Har det framtida behovet av utbildningar för anställda kartlagts?
 - a. Om nej, ange varför inte.
 - b. Om ja, ange hur denna kartläggning ser ut.
6. Hur säkerställer ni att utbildningsnivån hos de anställda upprätthålls?